

KARŞI DAVA

(*)M.Gündüz İPEK

1. Genel olarak

Davalı, davacının açmış olduğu davadaki iddialara karşı sadece savunmakla yetinmeyerek, kendisi de davacıdan bazı edimlerin yerine getirilmesini isteyebilir. Davacının açtığı davaya karşı, davalının iddialarını hüküm altına aldırarak istemesi karşı dava (mütetekabil dava) ikame etmesidir.¹

2. Karşı davanın niteliği

Karşı dava bir iddia olmadığı gibi bir savunma nedeni de değildir. Bağımsız ve yeni bir davadır². Karşı davada davalı yeni ve bağımsız bir istek hakkını yargılamaya sokup, derdest duruma getirmek istemektedir. Dava gibi usul hukuku hükümlerine tabidir³ Bir davada birden çok istekler birleştirilebilir.

Bu durum davada davacı ve davalı tarafı oluşturanların birden fazla kişi olmalarından doğabilir. (subjektif dava birleşmesi) Taraflar tek kişi olmasına karşın, bir davacının aynı davalıya karşı birkaç istemini aynı davada birleştirmesinden (objektif dava birleşmesi) doğabilir. Yahut davacının asıl davadaki iddiasına karşı davalının aynı dava içinde bir karşı istemde bulunmasından (karşı dava) doğabilir. Subjektif dava birleşmesiyle, karşı dava durumunda bir tek dava değil birden fazla dava vardır. Bu davalar bir arada görülür⁴. Objektif dava birleşmesinde istemler birden fazladır. Örneğin Karz aktinden kaynaklanan alacakla sebepsiz iktisaptan kaynaklanan alacak gibi. Bu nedenle karşı dava objektif anlamdaki dava birleşimlerinden ayrıdır. Objektif dava birleşmesi hakların telahukundan farklıdır. Mütelahik davada tek bir olaya ve dava nedenine dayanılır. Sonucu haklı gösteren birden fazla hukuki neden olabilir. Fakat terditli davanın ve mütelahik davanın karşı dava biçiminde açılması mümkündür.

3. Karşı davanın koşulları

Karşı davanın dinlenebilmesi için bazı koşullara uygun olması gerekir. Bunlar esasa ve usule ilişkin koşullardır.

A. Esasa ilişkin Koşullar

Esasa ilişkin koşullar HUMK madde 204 ve 205 de düzenlenmiştir.

a) Takas ve mahsup istemi.

Asıl davaya karşı açılacak davanın, karşı dava olarak mahkemede görülebilmesi için karşı iddianın takas ve mahsup iddiası biçiminde olması gerekir. Usul kanunu madde 204 de bu sınırlama öngörülmüştür. Takas bir borcun, bir karşı alacağın (takas alacağının) feda edilerek sona erdirilmesidir. Takas borcu maddeten sona erdirir⁵. Takas beyanı inşai hakkın kullanılması olup,

karşılıklı alacaklar geçmişe etkili olarak sona ererler.(B.K.122)⁶. Türk hukukunda takas olgusu kendiliğinden vuku bulmaz. İrade açıklaması gerekir. Takasın gerçekleşmesi için takas beyanı gerekmektedir⁷. Takas iddiası dava sırasında bir def'i olarak ileri sürülebileceği gibi karşı dava olarak da ileri sürülebilir⁸. Takas iddiası dava sırasında bir def'i olarak ileri sürüldüğünde, süresinde cevap lahiyasında bildirmesi gerekir. Yoksa savunmanın genişletildiği itirazı ileri sürülebilir⁹. Bu durumda davalının takas def'i ile davacının alacağını kabul ettiği ve ispat yükünün davalıya ait olduğu davalının karşı alacağı ve takası ispat etmek zorunda olduğu belirtilmektedir¹⁰. Ayrıca asıl alacağın karşı alacakla takas edildiğini söylemenin bağlantısız bileşik ikrar (murtabıt olmayan mürekkep ikrar) olduğu ve bu kısım ikrarın bölünebileceği de kabul edilmektedir¹¹. Bizce bu durumda bağlantısız bileşik ikrarın varlığını kabul etmek gerekir. Takas def'i ileri süren davalı, davacının iddia ettiği vakıayı kabul etmekte, fakat bundan çıkan hukuki neticeyi ortadan kaldıracak diğer olayların varlığını da belirtip ikrarına eklemektedir. İkrarı bölmeden olduğu gibi alınması gerekir¹². Davalı karşı alacağını dava dışında ileri sürmüyüp dava içinde takas olarak ileri sürebilir.

Bu nedenle davada ileri sürülen takas usul işlemi ve maddi hukukla ilgili bir hukuki işlemdir. İleri sürülüş şekli ve zamanı usul hukuku hükümlerine tabidir. Türk hukukunda, davalı davadan önce takas beyanında bulunmamış ve dava sırasında takas def'i ileri sürmüştü, davalının bu savunması borçlar hukukunun aradığı takas beyanının yerine geçer. Bu takas beyanının hüküm ifade etmesi hakim kararına ile olur. Dava geri alınır veya kabule şayan olmadığı için reddedilirse, sadece borçlar kanununun 133 maddesi gereğince davalının ileri sürdüğü alacak bakımından zaman aşımı kesilir. Bu durumda takas def' inde bulunan davalı takasa konu alacağını ayrıca dava edebilir¹³. Bu durumda davalı takas def'ini davanın reddi için ileri sürdüğünden ortada bir karşı dava yoktur. HUMK 204/1 de davada takasın bir karşı dava şekli olduğunu belirtmiştir. Ancak davada, takas mutlaka karşı dava biçiminde ileri sürülmez. Davalı takas iddiasını def i yolu ile de ileri sürebilecektir. Takas iddiası karşı dava yoluyla ileri sürülürse bazı özellikleri vardır. Karşı alacak asıl alacaktan üstün olabilir. Takas yapılırken davalı yararına bakiye bir alacak ortaya çıkar. Karşı dava bu bakiye alacağın hüküm altına alınmasını gerçekleştirir¹⁴. Veya asıl alacak nakit olur, karşı iddia ise nakitle belirtilmemiş olabilir. Bu konuda hakim kararına gereksinme vardır. Dava dışında ileri sürülecek takas için gerekli koşullar yoktur. Karşı iddia olarak ileri sürüldüğünde hakim kararı ile nakde dönüştürülmesi istenir. Hakim kararı ile belirlenecek alacak miktarının asıl nakit alacağı karşı takası ileri sürülebilir. Ödünçten dolayı alacak iddiasına karşı davalının haksız fiilden doğan alacağın hüküm altına alınmasını ve sonra takasını istemesi gibi¹⁵.

Usul Kanununun 204/1. maddesinde karşılık dava niteliğinde olan iddialar arasında mahsup iddiası da belirtilmiştir. Mahsup kavram olarak takastan ayrıdır. Mahsup bir alacak miktarının, somut bazı olaylar göz önüne alınarak indirilmesine denir. Mahsupta alacak miktarından indirilecek değer bir karşı alacak

değildir. Gerçek alacağın miktarını belirlemek için alaktan indirilmesi gereken bir miktardır. Yenilik doğuran hakkın kullanılması olmayıp gerçek miktarı belirlemek için yapılan bir işlemdir. Örneğin sebepsiz zenginleşme miktarından, zenginleşenin yaptığı giderlerin indirilmesi mahsup işlemidir¹⁶. Halbuki takas bir borcun diğeri ile denge haline getirilmesidir. Borcu maddeten sona erdirmektedir¹⁷. takasta birbirinden bağımsız iki alacak bulunmaktadır. Mahsupta ise yek diğerinden ayrı ve bağımsız iki alacak söz konusu değildir. Takas inşai bir haktır. Mahsup ise ne inşayı hak ve ne de def'i olmayıp bir itirazdır¹⁸.

Usül Kanununun 204/1 maddesine göre takas gibi mahsup istemi de karşı dava konusu yapılabilecektir. Mahsup isteminin takas isteminde olduğu gibi mutlaka bir karşı dava ile yapılması şart değildir. Örneğin hazineye ait taşınmazı kiraya verip icar bedelini toplayan davalıdan aldığı paranın tahsilinde zorunlu giderlerin müddeabihden indirilmesi gibi. Borçlar Kanununun 64, 253, 325. maddelerindeki gibi mahsup iddialarının karşı dava niteliğinde sayılacağını belirtenlerde bulunmaktadır¹⁹.

B. Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında İrtibat Bulunması.

Davalının karşı istemi takas ve mahsup niteliğinde değilse bu istemlerin karşı dava yoluyla ileri sürülebilmesi için asıl davadaki iddia ile arasında irtibat bulunması gerekir. (HUMK madde m.205) Usul kanunu 187/5 de irtibat ifade edilmiştir. Biri hakkında verilecek kararın diğerine etki edecek nitelikte olması durumunda iki dava arasında irtibat mevcut kabul edilmektedir. Örneğin satış bedeli dava edildiğinde davalı satışın feshini veya semenin tenzilini dava ederse, veya istihkak davasında rehin hakkı olduğu ileri sürülürse bu iki dava arasında irtibat bulunmaktadır. Buna göre asıl dava ile karşı davadan biri hakkında verilecek karar diğerini etkileyecek nitelikte ise iki dava arasında irtibat vardır²⁰. Takas ve mahsup isteminde, asıl dava konusu alacakla takas ve mahsup edilen alacak arasında bir irtibat olmasa da karşı dava açılabilir.

2. Usule İlişkin Koşullar

a- Karşı davanın esasa cevap süresinde açılmış olması.

Karşı davanın esas dava hakkındaki cevap lahiyasında açılması gerekir (HUMK M.203) esasa cevap dava dilekçesinin tebliğinden itibaren 10 gün içinde verilmesi gerektiğinden (HUMK m. 195), karşı davanın da bu süre içinde açılması gerekir. Esasa cevap süresi uzatılırsa karşı davanın uzatılan cevap süresi içinde açılması mümkündür. Ayrıca cevap lahiyasında sadece ilk itiraz ileri sürülmüş ve esasa cevap sonraya bırakılmışsa, karşı davanın asıl davaya verilecek cevap lahiyası ile birlikte açılması mümkündür. (HUMK m.202/1)²¹

Davalının esasa cevap süresi geçtikten sonra karşı dava açması durumunda hakimin yasanın belirlediği süreyi resen göz önüne alıp alamayacağı konusu tartışmalıdır. Bilge, kanunda açık hüküm olmadığını ve esasa ait koşulların ilk itiraz olarak kabul edildiğini, usule ilişkin süre sorununun resen göz önüne alınamayacağını ve ilk itiraz olarak kabulü gerektiği görüşündedir²². Postacıoğlu

davacının bu hususun kabule şayan olmadığı iddiasını ilk itiraz olarak ileri sürmesi gerektiği görüşündedir²³. Üstündağ, usul kanununun 187/8 maddesine göre karşı davanın kabule şayan olmadığı iddiasının ilk itiraz olarak ileri sürülmesi gerektiğini belirten bu hükmün kanunen tayin edilmiş olan usul kesiti içinde açılmış olan davalar için olduğunu ve karşı davanın esasa cevap süresi içinde açılmazsa bunun ilk itiraz olarak ileri sürülmesinin zorunlu olmadığını ve resen göz önüne alınması gerektiğini belirtmektedir²⁴. Yargıtay Hukuk Genel kurulu bir kararında, HUMK m.187/8 uyarınca karşı davanın süresi içinde açılmadığı itirazının, iptidai itirazlardan olduğu ve ileri sürülmedikçe resen göz önüne alınmayacağını yansıtmıştır²⁵. Bizce karşı dava cevap lahiyası ile birlikte açılmadığı takdirde davacı bunun kabule şayan olmadığını ilk itiraz olarak ileri sürmelidir. (HUMK 187/8)

b. Karşı davanın asıl davanın tabi olduğu yargılama usulüne tabi olması.

Usul kanununun 206. maddesinde, tetkik ve halli idari makamların yetkisi dahilinde bulunan veya hakemler aracılığıyla halli icap eden hususlara ait iddiaların karşı dava olarak açılmayacağı belirtilmektedir. Buna göre iki durumda karşı dava açılmayacaktır. İlki davalının karşı istemine ilişkin bir tahkim sözleşmesi bulunuyorsa bu istek karşı davaya konu oluşturmayacaktır. Yanlar tahkim yargısını seçmekle mahkemeye giden yolu kapatmışlardır. Bu durumda mahkeme esasa girmeden karşı davayı reddetmelidir. Burada usuli bir red sözkonusudur. Davanın esas ile ilgili kesin hüküm oluşturmayacaktır²⁶. Mahkemenin resen bu hususu göz önüne alıp almayacağı konusu tartışmalıdır. Usul kanununda açık hüküm yoktur. Türk doktrininde Postacıoğlu davacının ileri süreceği itirazın bir ilk itiraz olmadığını, yasada ilk itirazların tahdidi olarak belirtildiğini ve işin hakemlik olduğu itirazının da ilk itirazlar arasında yer almadığını ve mahkemenin bu durumu resen göz önüne alması gerektiği görüşündedir. Kuru ya göre karşı davaya konu olan istek hakemlik bir işse mahkemece göz önüne alınmaması gerekir. Zira bir görev itirazı değildir. Davacının cevap lahiyasında itirazda bulunması gerekir. Ancak tahkim itirazı teknik anlamda bir ilk itiraz sayılamaz. Cevap süresinden sonra savunmanın genişletildiği itirazı ileri sürülmezse, zımni kabul nedeniyle mahkeme tahkim itirazını inceleyip davayı reddeder. Ancak tahkim itirazına karşı savunmanın genişletildiği itirazı olursa mahkeme tahkim itirazını reddeder. Ancak davalı cevap lahiyasını ıslah etmek suretiyle, tahkim itirazının dinlenmesini sağlayabilmelidir²⁷. Üstündağ usul Kanununun 187. maddesinde ilk itirazların arasında hakem def'i ne rastlanılmadığını, ancak bu def'inin resen göz önüne alınacağına ilişkin açıklık da olmadığını def'i ileri sürülmezse ortadan kalkacağını ve mahkemenin selahiyetinin avdet edeceğini bu def'inin davanın esas ile ilgisi olmadığını, ancak esastan önce ileri sürülebilir itirazlar gibi sürülebileceğini belirtmektedir²⁸. Alangoya ya göre yanların sözleşme ile yetkilendirdiği hakem yargılaması yerine mahkemeye başvurularında kamu düzenini ihlal eden bir durum yoktur. Karşı davanın kabule şayan bulunmadığı iddiası bir ilk itirazdır.

Usul kanununun 206 maddesinde böyle bir iddia söz konusudur. Bu iddiaların ilk itiraz olarak ileri sürülmesi gerektiği kıyasen saptanabilecektir²⁹.

Bize göre de bu savunma bir maddi hukuk def'i oluşturmaz, zira tahkimin hukuki niteliği ile uyum sağlamaz. Ayrıca kamu düzenini ilgilendirmeyen ve usul hukukuna ilişkin bir def'inin yargılamanın sonuna kadar ileri sürülmesi dava ekonomisine de aykırıdır. Hakemlik itirazı usuli savunmadır. Karşılık dava içinde tahkim sözleşmesi varsa mahkemenin itiraz olmadığına resen göz önüne alınması gerekmektedir. Ticaret dairesi de bir kararında kooperatifin ana sözleşmesinin 65. maddesinde ortaklarla kooperatif arasındaki uyuşmazlıkların hakem yoluyla çözümleneceği belirtilmiş ise de kooperatif bu savunmada bulunmadığından ve hakemin istisnai bir yol olması nedeniyle yanların da bu şarttan vazgeçmiş sayılmaları sonucu resen göz önüne alınamayacağını yansıtmıştır³⁰.

4. Karşı Davanın Terditli Dava ve Mütelahik Dava İle İlişkisi.

A. Terditli dava ile ilişkisi.

Davacının dayandığı vakıalar yönünden ispat zorunluluğunu yerine getirmede tereddütlü ise, önce ileri sürdüğü hukuki sebepler yerinde görülmediği takdirde, 2. kademede ileri sürdüğü hukuki sebebin gözönüne alınmasını isteyebilir. Hukuki sebeplere göre istek neticesi de kademelidir. Bu durumda terditli (kademeli) dava söz konusudur³¹. Terditli dava iki biçimde olabilir. 1. durumda terditli olarak sürülen isteklerin dayandığı vakıa aynı olup, bu vakıalara dayanan terditli isteklerin hukuki nedeni değişiktir. 2. durumda, terditli olarak ileri sürülen isteklerin hem dayandığı vakıalar, hem de bunların hukuki sebepleri başka olabilir³². Terditli dava karşı dava biçiminde açılabilir. Birincisine örnek asıl davanın davacısı kendi arsasına rızası olmadan malzemesi ile inşaat yapan kişiye karşı açtığı el atmanın önlenmesi davasında karşı davalı inşaatı iyi niyetle yaptığını ve değerinin arsa değerinden fazla olduğunu tazminat karşılığı arsanın kendisine verilmesini ilk istek olarak ileri sürüp bu kabul edilmediğinde 2. kademede bina nedeniyle haklı tazminatın kendisine ödenmesi iddiasında bulunması gösterilebilir. Bu durumda davalı farklı 2 hukuki nedene dayanıp farklı isteklerde bulunmaktadır. Asıl dava ile arasında irtibat bulunduğundan karşı dava koşulu gerçekleşmiştir.

Karşı dava konusu takasda terditli olarak ileri sürülebilir. Davalı alacağını karşı dava yolu ile isterse terditli takas isteminde bulunabilir. Öncelikle davacının alacağı mevcut olmadığından davanın reddine, 2. olarak davacının alacağının mevcut olduğu sonucuna varılırsa bunun da davacı alacağı ile takas edilmesi ve fazla alacağın hüküm altına alınmasını isteyebilir³³.

B. Mütelahik Dava ile ilişkisi.

Davacının dayandığı vakıalara göre, kendisini haklı gösteren birden fazla hukuki neden bulunabilir. Aynı anda birden fazla hukuki nedene dayanabilecekse, mütelahik (yarışan) dava hali vardır. Uygulamada hakların telahuku ve mütelahik dava terimi aynı olarak kullanılmaktadır³⁴. Mütelahik dava karşı dava olarak açılabilir. Örneğin asıl davada davacı eşi aleyhine açtığı boşanma davası-

na karşı, davalı eş asıl davacının zinası nedeniyle, zina ve geçimsizlik nedenine dayanarak karşı dava açabilir. Burada davalı her iki nedene aynı zamanda dayanmıştır. Karşı dava açtığından hakların telahuku söz konusudur. Asıl dava ile aralarında irtibat da bulunduğundan karşı dava koşulu gerçekleşmiştir.

5. Karşı Davada Görev ve Yetki

A. Karşı Davada Görev

Usul Kanunu Madde 5 e göre, karşı davanın miktar ve kıymeti, asıl davanın miktar ve kıymetinden çok ise, karşı davanın miktar ve kıymetine göre mahkemenin görevi tayin edilir. Bu durumda asıl dava Sulh Hukuk Mahkemesinde açılmış ve aynı mahkemede açılan karşı davanın miktar ve kıymeti 400.000.000.TL. nin üstünde ise, Sulh mahkemesi her iki davada da görevsizlik kararı verip her iki davayı Asliye Mahkemesine gönderecektir. (HUMK.m.481)³⁵ Bu durumda davacı Asliye Mahkemesine başvuracaktır. Davalı da davetiyenin tebliğinden itibaren 10 günde cevap layihasını hazırlayıp karşı davasını Asliye Mahkemesinde açması gerekmektedir. Açmadığı takdirde Sulh mahkemesinde açmış olduğu karşı dava açılmamış sayılacaktır³⁶.

Usül kanunu madde 481/1 de belirtilen kuralın istisnasını, usul kanunu madde 8/2-1 de görmek mümkündür. Sulh mahkemesinde açılmış kira sözleşmesine dayanan her türlü tahliye, kira akdinin feshi ve saptama davaları ve bunlarla birlikte açılmış kira alacağı davalarına karşı açılacak davalar, miktarına bakılmaksızın aynı Sulh Mahkemesinde bakılacaktır³⁷. Asıl dava Sulh Mahkemesinde açılması gerekirken Asliye mahkemesinde açılmış ve davalının açtığı karşı dava Asliye mahkemesinin görevine giriyorsa, bu halde Asliye mahkemesi her iki davaya da bakacak ve asıl dava hakkında görevsizlik kararı veremeyecektir³⁸. Asıl dava Asliye mahkemesinin görevine girmekte ise, karşı davanın Sulh Mahkemesinin görevine girmesi durumunda davaların her ikisine de Asliye Mahkemesinde bakılacaktır³⁹. İcra Tetkik merciinde açılmış istihkak davasına (İİK .m.97) karşı, karşı dava şeklinde açılan iptal davasına (İİK m.277-284) İcra tetkik Merciiinde bakılacaktır. (İİK m.97)⁴⁰

B. Karşı Davada Yetki

Usul Kanunu madde 14 e göre, asıl davanın açılmış olduğu mahkeme karşı davaya da bakmaya yetkilidir. Asıl davanın açıldığı mahkemenin o dava için yetki olması gerekir. Karşı dava asıl davaya verilecek cevap layihasında açılıp, asıl dava ile birlikte aynı mahkemede görüldüğünden, birlikte incelenip karara bağlanması için kanun karşı dava için de asıl davanın açıldığı mahkemeyi yetkili saymıştır⁴¹. Asıl davanın açıldığı mahkemenin yetkisi bir yetki sözleşmesi ile tesis edilmişse, karşı davanın da bu mahkemede açılması mümkün olmalıdır⁴². Karşı davanın konusu bakımından kanun kesin yetkili bir mahkeme takip etmiş ise, bu durumda karşı davanın asıl davanın açıldığı mahkemede açılmaması gerekir. Ancak asıl davanın açıldığı mahkeme, karşı dava için tayin edilen kesin yetkili mahkeme ise, bu durumda her iki dava görülebilecektir⁴³.

6. Karşı Davanın İncelenmesi ve Sonuçlandırılması

A. Karşı Davanın Kabule Şayan Bulunmadığı İddiası ve Karşı Davaya Cevap.

Usul kanunu m.207/1 e göre davacı karşı davaya karşı bir cevap layihası verebilir. Bu cevap layihası replik layihası ile birlikte olur. (m.207) Davacı replik layihasını (cevaba cevap) Davalının cevap layihasının kendisine tebliğinden itibaren (10) gün içinde vermek zorunda (m.208, 209) olduğundan, karşı davaya karşı vereceği cevap layihasını da replik layihası ile birlikte 10 gün içinde vermesi gerekir. Davacı karşı davaya ve cevap layihasına karşı ileri süreceği ilk itirazları (m.189) ile karşı davanın esasına ilişkin def'i lerini birlikte beyan etmelidir. Burada ilk itirazlarla karşı davanın esasına cevap birbirinden ayrılmayacaktır⁴⁴.

Davalının karşı davasına karşı, davacı bir karşı dava açamaz. Bu konuda kanunda açık bir hüküm yoktur⁴⁵. Davalının açtığı karşı dava asıl dava ile irtibatlı değilse veya takas ve mahsup niteliğinde bulunmuyorsa davacı ilk itiraz olarak karşı davanın kabule şayan olmadığını ileri sürebilecektir. Ancak ilk itiraz olarak ileri sürülürse değerlendirilecektir. İleri sürülmezse karşı davanın incelenmesi gerekir⁴⁶. Fakat HUMK m.48 soruşturma hakiminin istemesi üzerine yargılamanın her aşamasında soruşturmanın iyi bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla ayrılmaya karar verilebileceğini belirtmiştir. Bu nedenle ayrılma isteminin ilk itiraz olarak ileri sürülmesi önem taşımamaktadır. İlk itiraz olarak ileri sürüldüğünde artık soruşturma hakiminin takdir hakkı söz konusu olmayacaktır⁴⁷.

Karşı davanın idari yargıya tabi olması durumunda mahkeme bu durumu re'sen gözönüne alacaktır. Hakemlik iş olması hususu ilk itiraz olarak ileri sürülmelidir. Olmadığında mahkemenin yetkisi avdet edecektir.

B. Karşı Davanın İncelenmesi

Karşı dava bağımsız ve yeni bir davadır. Açılması ile, dava açılmasının sonuçları doğar⁴⁸.

Karşı dava açıldıktan sonra maddi hukuk ve usul hukuku bakımından sonuçlar doğar. Maddi hukuk bakımından zaman aşımının kesilmesi gibi. Usul hukuku bakımından, dava koşullarının mevcut olup olmadığının mahkemece resen araştırılması ve açılan davanın bir karar ile sonuçlandırılması gibi.

Karşı dava bağımsız dava gibi harca tabidir. Karşı davada geri alınma ve feragat mümkündür. Karşı dava için asıl davadan ayrı vekalet ücreti takdir edilecektir. Yargıtay bir kararında karşılık davanın atıye bırakılması durumunda bu hususta karar itihazına yer olmadığı kararının verilmesi gerektiğini belirtmiştir⁴⁹.

Yargıtay avukatlık ücreti ile ilgili bir kararında karşı davanın da kabul edilmesi durumunda bağımsız bir dava olması nedeniyle yargılama gideri ve vekalet ücretinin ayrı gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir⁵⁰. Karşılık dava asıl dava ile birlikte incelenip karara bağlanacaktır. Asıl dava ile karşı davadan birinde yapılan usul işlemleri her iki dava için geçerlidir. Asıl dava ile karşı davanın kanıtları birlikte incelenir. Her taraf iddialarını bağımsız ispat vasıtaları ile ispatlamak zorundadır⁵¹. Asıl dava ile karşı dava birlikte karara bağlanır. Mahkemenin karşı davayı da olumlu veya olumsuz bir karara bağlama zorunlu-

luđu bulunmaktadır⁵².

* - Ticaret Mahkemesi Başkanı

- 1 - Bilge, Medeni Yargılama Hukuku Dersleri 1967 ANKARA, 407
- 2 - Üstündağ, Medeni Yargılama Hukukunun esasları 1973 İSTANBUL, 309
- 3 - Becker, İsviçre Medeni kanunu Şerhi Adalet Bakanlığı Yayınları Sayı 20, 109
- 4 - Bilge, 348
- 5 - Tunçomağ, Türk Borçlar Hukuku cilt 1 1976 İSTANBUL, 1202
- 6 - Üstündağ, B.K. hükümlerine göre takas, İ.H.F.M, 1959, 214
- 7 - Aybay, Borçlar Hukuku Dersleri İSTANBUL 1974, 163
- 8 - T.D.27.10.1970 tarih, 1769/4024 Sayılı Karar, Erdoğan, Açıklamalı içtihatlı HUMK 1973
- 9 - Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü 1974, 597
- 10 - Üstündağ A.G.Y, 215 ve d.p.not:6
- 11 - Ansay, Hukuk Yargılama Usulleri ANKARA 1960, 252
- 12 - Postacıoğlu , Medeni Usul Hukuku Dersleri İSTANBUL 1975, 555
- 13 - Üstündağ, A.G.Y. 221. aynı görüşte Postacıoğlu , 281, D.p.not 14.
- 14 - Postacıoğlu, 282.
- 15 - Postacıoğlu,. 282.
- 16 - Tunçomağ A.G.E, 1205
- 17 - Tunçomağ, A.G.E., 1202
- 18 - Y.H.G.K. 24.05.1970, 74/31, Karahasan Tazminat davaları 1976, 712.
- 19 - Kuru A.G.E, 597, Üstündağ Medeni Yargılama Hukuk Esasları, 306.
- 20 - Kuru 599,
- 21 - Üstündağ, A.G.E, 308.
- 22 - Bilge, 411.
- 23 - Postacıoğlu, 283.
- 24 - Üstündağ, A.G.E, 309.
- 25 - H.G.K, 23.9.1953, 3/102-105, Adalet Dergisi, 1954/3, 363.
- 26 - Alangoya, Medeni Usul hukukunda Tahkimin Niteliği, 1973, 69.
- 27 - Postacıoğlu 283 ve 792.
- 28 - Üstündağ, A.G.İ, 287.
- 29 - Alangoya, 29-80.
- 30 - T.D. 5.4.1965, 189/1274, Batıder, 1966/3, 608.
- 31 - Postacıoğlu, 268.
- 32 - Kuru, 279-281.
- 33 - Kuru, 597, D.p.not. 11.
- 34 - Postacıoğlu, 268.
- 35 - Postacıoğlu, 133.
- 36 - Kuru, 604.
- 37 - Kuru, 74, dp.not 29.
- 38 - Kuru, 75. Postacıoğlu, 133.
- 39 - Kuru 75.
- 40 - Kuru 75.
- 41 - Kuru 116.
- 42 - Kuru 117.
- 43 - Kuru 117.
- 44 - Üstündağ, A.G.H, 309.
- 45 - Kuru, 605, ANSAY, 246. Bilge 412. Postacıoğlu, 284.
- 46 - Kuru, 600. Postacıoğlu, 282-283.
- 47 - Postacıoğlu, 411.

28

48 - Kuru 606.

49 - Kuru 606, BKZ. Harçlar yasası.

50 - Y.2.H.D, 26.2.2971, 182/1255, R.K.D 1971, 203

51 - Üstündağ A.G.Y. 223

52 - Kuru 607